

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadás/valóban átvérte.
Egy évre 16 h.
Negyedévre 4 -
Helyben néhez hordva.
Egy évre 30 kor.
Negyedévre 8 -
Vidékre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 6 óráig.
Önnap után aznap kivételével.
Szerkesztőség és Adóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsi u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszatartására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetők és hirdetősek a kiadás/valóban átvérte.

XI. évfolyam 262. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 november 17.

Borzalmas részletek

a szerbek kegyetlenkedéséről foglyainkkal.

Az Est tudósítója közli Szófiából: Windischgätz Lajos herceg, az első bolgár hadseregnél mint összekötő tiszt szolgált. Nis bevétele után az első közt rohant be a meghódított városba, hogy ott magyar és osztrák hadifoglyok után kutasson. A herceg elbeszélte, hogy foglyainkat nemcsak kifosztották mindenükből, nemcsak állatiasan bántak velük és gúnyolták őket, hanem fizikailag és lelkileg is gyötörték és kínzták a szerencsétleneket.

Mindennemű durva munkára felhasználták őket, még gyárakban is kellett dolgozniuk.

Egy osztrák hadnagy a múlt évben láb-lövéllyel került a szerbek fogságába. A hadnagyot, a nélkül, hogy sebtét bekötötték volna, egy ökrös szekerre dobták, a hol egy Ginzl nevű őrnagyot talált, a ki a hasán és mellén sebesült meg. A szerbek mind a két tisztnek, valamint összes társaiknak ruháit azonnal kikutatták, elrabolták tőlük összes értéktárgyaikat.

Az őrnagy nem sokáig bírta a borzalmas „utazás szenvedéseit és utközben meghalt. A hadnagyot Nisbe vitték.

Nisben egy orvos meg nézte a hadnagy sebtét. Ez volt azonban minden — három hét telt el és hadnagyunk orvosnak színét sem látta többé.

Legborzalmasabb a tifuszjárvány korszaka volt.

A tifusz különösen a foglyátáborban dühöngött, kétszáz tiszt és harmincezerrel is több közlegény lett a tifusz áldozata.

Egymáson feküdtek a betegek: egyetlen istállóban kétezer tifuszbeteg volt összezsúfolva. Gyakran előfordult, hogy az, a ki társa testén hevert, érezte, hogyan hal el az alatta heverő bajtárs, hogyan hül ki annak a teste.

A szerbek elsősorban tisztjeinket akarták elpusztítani, kimeríthetetlenek voltak

azoknak a kinoknak a megválogatásában, a melyekkel meggyötörték őket.

Egy szobában negyven fogoly tiszt aludt együtt. Augusztus 18-án a király születésnapján ez a negyven tiszt előbb eldudolta a Gotterhaltét, azután a magyar himnuszot. E miatt azután elvették tőlük azt a kis szabadságot is, hogy sétálni mehessenek és megtiltották nekik, hogy szobáik ablakait kinyithassák és így a szobát kiszellőztessék.

Augusztus 18-ától mostani kiszabadulásukig zárt ablakok mögött voltak, fojtó levegőben. A szerbek mindig el akarták venni katonáinktól a sapkájukat, pedig ez volt utolsó büszkeségük, egyetlen katonai jelvényük. Éppen ezért katonáink göresösen ragaszkodtak sapkájukhoz és sokan éppen ennek a ragaszkodásuknak estek áldozatul, mert a szerbek egyszerűen agyonlőtték őket. Mikor a szerbek Nisből elmenekültek a járnai tudó foglyokat magukkal vitték csak néhány száz súlyosan megsebesült, vagy sánta maradt ott. Ezek előadása szerint az ötven ezer fogoly közül sok ezret a szerbek magukkal vitték, de sok ezren a járványoknak estek áldozatul, a többiek mint rokkantak hátramaradtak.

A magyar és osztrák hadsereg történetének egyetlen csatájában sem vesztett annyi halottat, mint itt a nisi temetőben, és a szerbek még a halottakat sem tartották tiszteltben. A legénység tömegsírjai jeltelemek, a tisztak sírjain pedig legtöbbször kitálatlalt gunyvevek vannak.

A szerbek az elhűreolt és nagyobb részt lesoványodott hadifoglyokat, mint a csordát terelték maguk előtt. Ha panaszkodtak, vagy már nem tudtak tovább menni, egyszerűen agyonlőtték őket. Az uton, a melyen követjük a menekülő szerb sereget, mindenütt magyar és osztrák katonák holttestei hevernek.

Aláaknázott román vasutvonal

Budapest, november 16. (Saját tud.) Bukarestből jelentik: Konstanca-karagrizi vasutvonal egyik hidját aláaknázták. Felfedezése után a vasutvonalat elzárták

A franciák kudarca Ecurienél.

(Berlin, november 16. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A franciák háromszor is megkísérelték, hogy a november 15-én Ecurietől északkeletre tőlük elvett árkot ismét visszafoglalják. Valamennyi kísérletük megheiusult. — Az arevonal többi részén a különböző szakaszokon folyt tüzérségi és akna harcokon kívül lényeges esemény nem történt. — Az ellenséges tüzérség többször lötte Lenst.

Az október 22-től november 12 ig terjedő időközben a lakosság közül 33 halott és 55 sebesült esett a lövetés áldozatául. Katonai kárt nem okozott.

Az orosz hadszíntéren nincs esemény.

Keleti hadszíntér.

A helyzet az egész harevonalon változatlan.

Balkán hadszíntér.

Az üldözés erőteljesen halad előre. Tegnap több mint 1000 szerbet fogtunk el, 2 gépfegyvert és 3 ágyut zsákmányoltunk. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Görögország semlegességét az entente nem fogja megsérteni.

Frankfurt, nov. 16. Mint a Frankf. Ztg szófiai levelezője mértékadó helyről értesül, Skuludisz minden kormányának bejelentette, hogy Görögország továbbra is semleges marad. A négyesszövetség hatalmainak képviselői előtt különösen kifejtette, hogy Görögország a balkáni események következtében nincs abban a helyzetben, hogy Szerbiának segítségére legyen, de a görög kormány reméli, hogy a négyesszövetség nem fogja továbbra is megsérteni Görögország semlegességét.

Municiószállítás a Dunán.

Konstantinápoly, november 16. A La Defense jelenti Szófiából, hogy a dunai ut megnyitása után négy nap alatt 420 waggon municiót szállítottak Magyarországból Bulgáriába.

Csapataink közelednek Kursumljevhez.

**Német csapatok elfoglalták Uscét.
Csapataink elfoglalták a Lucac hegyet.**

Budapest, november 16. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

A Gorade mellett a montenegrói határon csatározás folyik. A szerb hadszíntéren az üldözés mindenütt előre halad. Osztrák-magyar csapatok elérték Uvac vidékét, a Cigota Planinát és a Javor magaslatokat. Kövess tábornok egy német hadosztalpa a Kraljevóból Novibazárba vezető ut mindkét oldalán előnyomulva birtokba vette Uscét. Az odább keletre előnyomuló osztrák-magyar csapatok Babiánál áthaladtak a Rasca—Cursumjai uton és rohammal elfoglalták a Lucac-hegyen (Babiától keletre) lévő elsáncolt állásokat. Ott a védő csapatokat 3 tiszt és 110 főnyi legénységet egy gépfegyverrel elfogták.

Német és bolgár hadosztályok észak és kelet felől Kursumljevhez több utvonal esomópontjához közelednek.

Visszavert olasz támadások.

Budapest, nov. 16. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A doberdói fensik északi szakasza tegnap is a legmakaosabb harcok színhelye volt. A Monte-San Michele körüli hadállásokért mindkét oldalon éjjel-nappal folyik a harc. E hegy északi lejtőjén az olaszok ismételen behatoltak harc vonalainkba, de az esti órákban sikerült az ellenséget csaknem teljesen elűzni. A San-Martino szakaszon is folytak még a közel harcok. A görzi hídfő előtt az ellenségnek egy a Podgora magaslat ellen intézett támadását visszavertük.

Budapest, november 16. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Nines ujság.

Höfer.

A Matin szerint a szerbek helyzete kétségbeejtő.

Budapest, november 16. (Saját tud.) Párisi Matin szerint a szerbek helyzete csaknem reménytelen. Visszavonulásuk útja el van zárva. A legsúlyosabb események várhatók.

Anglia rá akarja venni az olaszokat német hadüzenetre.

Budapest, november 16. (Saját tud.) Rómából jelentik: Az angol diplomácia minden eszközzel rá akarja bírni Olaszországot, hogy üzenjen háborút Németországnak.

Radoszlavov a szerb békekéréséről.

Köln, november 16. A Köln. Ztg szófiai levelezője táviratozza: Radoszlavov kijelentette, hogy Bulgária mostani helyzete jobb, mint valaha volt. A Görögországhoz való viszony kedvező. A szófiai görög követ utján Skuludisz tolmácsolta, hogy Görögország továbbra is semleges marad. A Szerbia elleni háboruban szerencsésen teljesítette Bulgária a kötelességét. A további eredményeket még be kell várni. A szerbek talán békét fognak kérni. Mindenesetre már lehetetlenség Szerbián segíteni. Bulgária a győzelemben napról-napra erősebb lesz, amit az angolok és franciák felett tegnap Gradsko és a Klepa mellett aratott győzelmek bizonyítanak.

Bolgár hivatalos jelentés.

Budapest, november 16. A bolgár Táv-irati Iroda jelenti:

A hadműveletek reánk nézve az összes frontokon kedvezően alakulnak. Prokuplje közelében csapataink 480 láda tűzérségi munióit, 220 láda gyalogsági lőszert, 12 kocsit különféle hadiszert, továbbá 16 pontont és más hidászfelszerelést zsákmányoltak.

A Karasu nyugati partján, Velez-től délre ellentámadásunk a franciákat teljesen visszavetette a folyó keleti partjára, hol csapataink ellenállhatatlan bátorsággal véghezvitt támadással a Sumi Marica hangjai mellett rohammal elfoglalták a franciáknak hatalmasan megerősített állásait. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Románia a siker pártján van.

Bern, november 16. A Novoje Vremja írja: Semmi kétség, hogy Konstantin király Vilmos császár iránt való szimpátiából minden körülmények között semleges akar maradni. Ma már nyilvánvaló, hogy a szövetségesek befolyása Görögországban a minimumra esett. Románia állásfoglalása igen egyszerű: Bratianu oda esatlakozik, ahol a győzelem mosolyog. Ha a szövetségesek nem mentik meg Szerbiát, Románia a középonti hatalmak pártjára fog állni.

Lesz-e sertés a közönség részére?

Ajánlatok a városi tanács előtt

A közönség érdeklődése, mozgalma a legjobb mutatója a közéletnek. Az elmúlt évben minden érdeklődés, minden mozgalom afelé irányult, hogy lesz-e elég kenyér és liszt.

Dacára, hogy a kenyér és lisztellátás körül nagyon keserű tapasztalatokat szereztünk az elmúlt év alatt, megettük drága pénzért a rengeteg tengerit (már hogy mi fizettünk a tengerivel kevert lisztért), most még is teljes bizalommal tekint mindenki a hatósági lisztellátás elé, aminthogy eddig még nem is lehet senkinek sem panasza a hatóság által kiszolgáltatott lisztre, olyan kitűnő.

A közönség nagy érdeklődését most a sertéshus és a zsír, továbbá a tej ellátás kérdése tartja ébren.

A tejjel való ellátást teljes egészében megoldani nagyon nehéz, szinte lehetetlen, mert nincsen elég állatállomány. A bajokat enyhíteni lehet hatósági uton, ha komolyan a protekció teljes kizárásával kezelik a tejközpontot és a főváros példájára megszorítják a kávéházakban a luxus tejszín és haboskávékát; a tejközpont készletét pedig szigorúan csak a gyermekek és betegeknek szolgáltatják első sorban.

A sertéshus és zsír ellátásra nézve a tanács még nem határozott, ami érthető is, mert ennél a dolognál nagy összegről van szó s az esetleges kedvező konjunkturák óriási veszteségeket okozhatnak.

Ajánlat fekszik elég a tanács asztalán, amelyek a mai viszonyok mellett elfogadhatók lennének, de ha bekövetkezik azoknak a jóslata, akik a sertés árának nagy esését biztosra veszik, 5 koronás élsúly árák egyszerűen beláthatlan veszteségekbe sodornák a várost.

Igaz, hogy pl. a Tóth Mihály birtokos ajánlata nem járna rizikóval a városra, de ennek ellenében az az eset állhatna elő, hogy nem állana a város rendelkezésére sertés.

Tegnap Bodnár János városi könyvtárnok intézett beadványt a városi tanács-hoz, amelyben mint a város polgára leadja tapasztalatait, amely igazolja, hogy lehet ezidőszert aránylag elég jutányosan sertést vásárolni.

A beadvány szerint Nagyváradon ma a sovány, vagy féhhizott sertés kilója élsúlyban 5 korona, mert a kupecok mestersegesen verik föl az árakat.

Bodnár János felemlíti, hogy Dornyey

Imrével a Tanoncotthon részére vásároltak 2 drb. sertést, 150 kgr. élő súlyban, 550 koronáért, tehát kilónként 3 K 70 fillérért. Ezer darabot esetleg még olcsóbban vásárolhatna a város. Ha nagy termelőtől nem szereshetné be az 1000 darabot a város, kisebb termelőktől 10-20 darabonként vehetné össze a város. De ha 4 koronáért venné is élő súlyban a város, mégis előnyös lenne.

Ezután kiszámítja, hogyha kihizlalja a város, minden 100 kiló tengeri után 20 kiló hizást ér el a város s így a kihizás után egy kiló sertés hus 2 korona 90 fillérbe lenne a városnak.

Hogy ez a számítás mennyiben helytálló, azt az érdektelen szakemberek mondhatják meg.

Támadás a Doberdónál

— Harctéri levél. —

A háború ujságolvasó embere már szinte könnyel futja át Höfer megszokott jelentését az olasz harctérről. „Az olaszok valamennyi támadását az eddigiekhez hasonlóan véresen visszavertük.”

Ma már megszokott, sablonos szavak ezek a amint reggelinél kezünkbe vesszük a lapot, talán nem is sejtjük szokat a véres, borzalmas küzdelmeket, amit a harcoló felek vívtak egymással, míg elérkezettünk a megszokott szavakhoz:

A támadást az eddigiekhez hasonlóan véresen visszavertük.

Egy ilyen visszavert olasz támadást ír le színesen az alábbi levél. Hars utáni pihenőben íródott, amikor irójának, K. Elek zászlósnak, még élénken rajzolódtak emlékezetében a lejátszódott események.

Kedves Szüleim!

Pihenőben a tartalékban írom e lapot. Ezelőtt egy félorával zajlott le egy olasz roham ellenünk. Érdekes játék, leírom.

Szűrkül a hajnal, az eső csendesen pereg a homokszákokra terített sátorlapokon. Otthon ilyenkor még slusznak a jámbor elvilek, a hajnali lumpok álmosan bandukolnak hazafelé, de itt nem szabad álmosnak lenni, mert most van a támadások ideje.

A reggeli imámat végeztem éppen és rágyújtottam egy Khedive cigarettára. Javában füstölök, mikor jön egy küldönc s jelenti, hogy a „Horchtelefonpatroll” halotta, hogy a taliánok a balszárnyunk ellen támadást akarnak intézni. A „Horchtelefon” az egy olyan telefon állomásunk, amelyet egy rejtett zugvezetékekkel sikerült a taliánok telefon huzalába bekapcsolni és így kényelmesen kitudhatjuk vele terveiket. A telefon őrsben van két trieszti legény, akik tudnak olaszul s így lejegyzik az olaszok beszélgetéseit. Ők hallották meg az olasz támadási parancsot.

A jelentésre rögtön kiadtam a rajvezetőknél a parancsot, hogy a tartalék embereket, akik eddig aludtak s csak egy részük figyelt, ébresszék fel és dugják be a fedezékekbe az üres lőrésekhez, hogy így szó szerint résen legyünk és készen várjuk a támadást. Az előőrsöket bevonom, egy küldöncöt lóhalálában küldök a zászlóalj parancsnokhoz töltenyért. Ez is megjött. Most végig megyek a 200 lépésnyi frontomon és megiskolázom a legényeket.

— Fiaik vigyázzatok s csak akkor löjjetek, hogy ha mondom. Engedjétek őket 40-50 lépésnyire előcsuszni s amikor rohamra ugranak, akkor aztán célozva löni.

Fedezékem tetejéről egyszer csak látom, hogy a homályban apró kis fekete pontok tűnnek fel s a kőfalnak e célra hagyott

nyílásain lassan ömleni kezdenek az olaszok. Másznak, másznak lassan, csendesen; azt hiszik a balekok, hogy alszunk, mert senkise lő. Mindig közelebb érnek s egyszer csak felzúg tenor hangon az „avanti.” Felugrarak. Tüzet vezényelek, az avanti örületesen zúg, a hangzavar borzalmas gyors tűzünkben egyenesen őrjítő lesz, golyóink jégesőként kopogtak a talián figurákon.

Az egész egy pár pillanat s mire drótkerítéseinkhez érnek, alig van közülök egy nébány lábón, az is fut visszafelé. A többi ott hever a földön jajgatva, vérezi a szürke követ, vagy örökre elnémulva hallgat. Egyegy halott olyan furesán fekszik, hogy azt hinné az ember, hogy él, csak ravaszkodik. Az egyik ott fekszik hason, jobb lába összehúzva, a bal kinyújtva, mintha mászni akarna, kezeivel pedig göresősen szoritja az éles sziklakövet.

A másik hanyatt fekszik, mellén keresztül dülve fegyvere, jobb kezével még mindig szoritja a tusa nyakát. A sebesültek ott jajgatnak egy darabig, mert az olaszok nem mernek utánuk jönni, mert aki a kőfal mögül kilép, az halál fia. De a jajszó is nemsokára elhal, a haldoklókból halottak lesznek, s a halottak néma ajkai jobban mesélnek a taliánok frontunk erejéről, mint a legjobb szónok.

Ismét imádkozom.

Jól vagyok, élek, mint a hal a vízben, mert vízben van a fedezékem. Jó szerencsét egészséget kíván mindnyájuknak ezernyi esókkal

szerető fiuk
Elek.

* **A csődön kívüli kényszer-egyezség.** A Budapesti Közlöny tegnapi száma miniszteriumi rendeletet közöl a csődön kívüli kényszer-egyezségi eljárásról. A hitelezők követeléseinek összege után számított kétharmad többsége, a rendelet szerint, elegendő az egyezség létrehozásához és a rendelet azt a legkisebb hányadot sem határozza meg, a melyet az adósnak fel kell ajánlania, úgy hogy az egyezséget mindaddig, míg e irányban a kormány rendeletileg másként nem intézkedik, bármilyen csekély hányad felajánlásával meg lehet kísérelni. Ez lényeges enyhítés eddigi csőd-törvényünkkel szemben.

* **Értesítés.** A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátású hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

A nagyváradai maximális árak.

A főjegyző nyilatkozata.

Lukács Ödön városi főjegyző a Nagyváradon az élelmiszerek maximális árára vonatkozólag a következő nyilatkozat közlésére kérte fel lapunkat:

A „Szabadság” f. évi november hó 14 iki számában erősen kritizálja a nagyváradai maximális árakat. A nyiregyházai árakkal való összehasonlítás után elégedetlenül mutat rá az itteni árkülönbségekre s gyors intézkedést sürget.

Ámbár egy kisebb népességű aránytalanul csekélyebb forgalmu, katonasággal tel nem tömött s még hozzá termelő városi piaci árai az itteniekkel csak bizonyos mesterkéltséggel állíthatók párhuzamba, s így az összehasonlítás a helyzet objektív megítéléséhez alapot nem szolgáltat, mégis a közvélemény tájékoztatása végett helyén valónak mutatkozik, hogy a nyilvánossággal a következők közöltessék.

1. A piaci ár a kereslet és kínálat viszonyának képződménye. A piaci forgalom két tényezője által teremtett forgalmi árakat az arra illetékes hatóságnak a maximális árak megállapításánál figyelembe kell vennie, mert ha erre tekintet nélkül hatalmi szóval az árakat leszorítaná úgy a piaci formát elterelné, a kínálatot csökkentené, s ily eljárással nem csak nagy élelmiszerhiányt idézne elő, de a legközelebbi időre a árak aránytalanul magasra való felszökötésében is részes lenne. A maximális árak tehát mindenkor a piaci forgalom alapos megfigyelése után állapíthatnak meg. Miután a piaci forgalmat az utóbbi időben több körülmény hátrányosan befolyásolta, a kínálatot csökkentette, a keresletet fokozta s így a kínálat és kereslet egyensúlyát megzavarta, ennél fogva az árak emelkedő tendenciájuk voltak, a melyeket a hatósági áraknak is részben követniök kellett annyival is inkább mert a háborús helyzet okozta nyomasztó conjunkturák mellett az árak ellensúlyozására a hatóságnak csak korlátozott tevékenységi körben csak nagyon fogyatékos eszközök állhattak rendelkezésére.

A magas hatósági árak tehát nem írhatók a helyi hatóság terhére, ép úgy, mint az alacsonyabb árak az említett városi hatóság fejlettsége javára, mert a korlátozott hatáskörrel rendelkező helyi hatóság a conjunkturák legalább is oly mérvben mint ahogy azt a „Szabadság” kívánná meg, — küzdeni nem képes, s ha valahol az árak mérsékeltebbek is mint Nagyváradon, nem érte a városi házi árusítás árait — az leginkább a illető hely termelő jellegének, ebből folyólag a keresletet meghaladó kínálatnak tudható be.

2. Az élelmezési ügyosztály nem vizsgálja, hogy az említett lap cikkirója helyesen citálta e Nyiregyháza piaci árait ámbár ha ez oly szakismerettel és körültekintő gondossággal közöltetett, mint a kenyér árak összehasonlításánál történt — úgy a bizalmatlanság indokolatlan nem volna — azonban szükséges hangsúlyozni, hogy az élelmezési viszonyok tekintetében tárgyilagos összehasonlítás csakis a hasonló jellegű forgalmu és népességű városok között tehető, s ha e szempontok figyelembe vételével fogja a párhuzamot cikkiró, Arad, Temesvár és városunk között megvonni, úgy Nagyváradnak nem lesz oka szégyenkeznie.

3. Az említett lapközlemény közlése viszonyaink elmaradottságának és hibáinak igazolására nyomatékosan kiemeli, hogy amíg Nyiregyházán a buzalisztból készült kenyér kilója 46 fillér, addig Nagyváradon 62 fillér.

Ez összehasonlításban rejlő vaskos tévedés megvilágítására szolgáljanak a következők:

A buzalisztért és rozslisztért követelhető

legmagasabb árakat a m. kir. miniszteriumnak 2727/1915 M. E. számú rendelete szabályozza. Ezen rendelettel megállapított lisztárak, amelyek métermázsánként tiszta sulyra zsák nélküli, az átvétel helyén és készpénz fizetés mellett történt eladás esetére értendő, Szabolcsvármegyében, tehát Nyiregyházán is, a következők:

főzliszt buzából . . .	59.— K
kenyérliszt buzából . . .	40.66 K
kenyérliszt rozsából . . .	40.99 K

Biharmegyében és Nagyvárad városára nézve a lisztárak a következők:

főzliszt buzából . . .	59.— K
kenyérliszt buzából . . .	40.66 K
kenyérliszt rozsából . . .	41.61 K

Nagyváradon rozslisztet egyáltalán nem árusít Nagyvárad város közlekedési ügyosztálya s így az itt megállapított kenyérárak a buzaliszt árak után igazodnak, miután csak buzalisztból állítanak elő kenyeret.

A közlekedési ügyosztály által kibocsátott legutóbbi hirdetmény tanúsága szerint a buzalisztból készült fehér kenyér ára kilónként péknél 62 fillér, viszontelárusítónál 64 fillér, a buzalisztból készült barna kenyér ára kilónként péknél 42 fillér, viszontelárusítónál 44 fillér.

A buzakenyérlisztből készült kenyér ára tehát városunkban még olcsóbb, mint Nyiregyházán, miután ott kilónként 46 fillérért, nálunk 42, illetve 44 fillérért árusítatják.

A 62, illetve 64 fillérben megállapított fehér kenyér szintén buzalisztból készül, csak hogy nem kenyér, hanem főzliszt-

ből s így ennek az ára nem mondható magasnak.

Nyilvánvaló, hogy a cikkekben említett nyiregyházai ár barna kenyérre, illetve buzakenyérlisztből készült kenyérre vonatkozik, nem pedig főzlisztból előállítottakra s így az összehasonlítás Nagyváradnak nem-hogy hátrányára, de előnyére válik s ez annival inkább örvendetes, mert az ipari Nagyváradnak a mezőgazdasági termelő Nyiregyházánál kedvezőbb élelmezési viszonyait igazolja.

Hogy a Nagyváradon megállapított kenyérárak nem túlzottak, összehasonlításként néhány nagyobb város által hozzánk megküldött hivatalos értesítés alapján az ottani kenyérárakat az alábbiakban közlöm:

	Fehér	Barna
	kenyér	
Brassó	62 f.	48 f.
Kolozsvár	66 f.	48 f.
Székesfehérvár	70 f.	52 f.
Komárom (egyféle kenyér van)	64 f.	
Fiume	56 f.	
Kassa	56 f.	
Hódmezővásárhely	50 f.	
Kecskemét	50 f.	
Sopron	50 f.	
Arad	48 f.	
Győr	46 f.	
Pécs	46 f.	

Nagyvárad, 1915. évi november 16. án.

Lukács Ödön,
főjegyző.

Tisztviselők, akiknek van fájuk és mégis fáznak.

A fuvarosok uzsorája. — A háboru legujabb zsarolói.

Biharvármegye területén egyik visszás állapot a másik után bukkan elő és egyre türethetlenebb formákat ölt. Eddig az élelmiszerek uzsorásai ellen volt panasz. A közigazgatás szigorú fellépése lényegesen változtatott a helyzeten, a bajt azonban megszüntetni egyáltalán nem lehetett. Hiába, a termelők oly pénzösszegben vannak, hogy nincsenek ráutalva a fogyasztók pénzére és úgy adják a terményeiket, ahogy nekik tetszik.

Legujabban azonban egy sajátságos dologra, egy újabb fajta fuvarosokra jöttek rá, amelyen a hatóság erélye föltétlenül segíthet. Nevezetesen ma már teljes lehetetlenség fuvarost kapni. Akárhány fogyasztó, csak hogy szabaduljon a fakeskedők uzsorájától, egyenesen a fatermelőkhöz folyamodott és ott az erdőben vásárolták meg szükségleteiket. Nem valami jutányos árért kapták ugyan meg, de legalább nem esett egy-egy méter fa 25 koronába.

A vásár alkalmával nem lehetett beszállítani a fát. A fuvarosok ugyanis el voltak foglalva az aratással. A vevő tehát várta az aratás utáni időt, amely szintén eljött, azonban a megvett fát most sem szállították be. Jött az őszi idő a fa azonban most sem mozdult meg.

Végre kutatni kezdték, hogy mi az oka a fuvarosok indolenciájának. Nem kellett sokat kutatni hamar megállapították, hogy a fuvarosok helyzete is megváltozott. Ezelőtt 1 koronáért szállították be egy méter fát az erdőből a vasuti állomásokra, ma 6 koronát kérnek érte. A fuvarosok eme uzsorájának a fakeskedők által felvert magas fa árak az okai.

A fuvarosok ugyanis megtudták, hogy a fa ára horribilis összegre emelkedett és a városokban nagy fainség uralkodik. Ezt a fainséget teljesen a kezükben tartják a fuvarosok, akik korlátsem dolgoznak az inség megszüntetésén. A fuvarosok azért, hogy nem vállalják a fuvarozást visszatartják a fát Nagyváradról. A közönség tehát rá van utalva arra, hogy minden fát és minden áron megvásároljon. A fuvarosok pedig igyekeznek is megvásároltatni minden fát.

A fuvaros ma kimegy az erdőbe és ott megvesz egy öl fát 40 koronáért. A megvett fát méterenként hozzák be és csak 35-40 koronáért adják el. Egy méter fa árán kinyerik az egész öl fát és így egy öl fán nyernek 80, sőt egyesek 120 koronát is.

Ezt a felfedezést most tette meg az egyik uradalom főerdőmérnöke és sietett közölni velünk. Ugyancsak ilyen értesítéseket kaptunk más oldalról is. Hogy mily rettenetes állapotot teremtenek ezáltal az uzsora által a fuvarosok, azt legjobban illusztrálja a békéscsabai postahivatali tisztakar panasza, a mit tegnap intézett az alispánhoz.

A panaszban elmondják a tisztviselők, hogy még a nyár folyamán a téltől való féltelmükben Biharvármegyében, Nagymaroson megfelelő mennyiségűt vásároltak össze, még pedig kölesökért pénzen. Azóta hiába kíséreltek meg már mindent, a fát nem tudták kiszállítani, mert a fuvarosok nem hajlandók semmi pénzért sem vállalni a kihordást. Így a postások 7 koronáért kénytelenek mázsáját venni a fának és emellett dideregnek.

A tisztviselők a nép jólétében keresik a

fentiek okát. Most minden módból kifogyva, Biharvármegye alispánjához fordultak segítségért. Arra kéri az alispánt, hogy valamilyen uton módon mentse meg őket a tél hidegétől.

Elrejtik az ércpénzt.

A bankjegyeknek és a váltó pénztermékek a forgalomból való kivonása tárgyában Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a következő hirdetményt bocsátotta ki:

A háborus idő bekövetkezte óta, de különösen az utóbbi időben sűrűn merültek fel panaszok a közönség köréből az aprópénz hiánya miatt. Ennek a sajnálatos és az ipari és kereskedelmi forgalom, a közgazdasági élet megbénítására vezető körülménynek az oka az, hogy a lakosság és különösen a vidéki lakosság egy része a váltópénzterméket elrejté és azokat ily módon a forgalomból kivonja.

Ez a sajnálatos körülmény ma már a közönség körében egyáltalán nem indokolt, mert ellenségeink az ország területéről messzire kiűzettek és a határoktól távol folynak dicsőséges harcaink. A háboru következményeitől való félelem és aggodalom a kis-hitűek között sem szolgáthatnak okot a váltópénztermékek és bankjegyek elrejtésére, azért valószínűnek látszik, hogy ebben a rossz példa mellett, azokat abban lehet megtalálni, hogy a közönség, mely a jelenlegi rendkívüli viszonyok között aránylag tetemes pénzüsszegekkel rendelkezik, nem bír a helyes és célszerű pénzkezelés ösméretével.

Azért a rendőrkapitányi hivatal figyelemzeti a közönséget, hogy éppen a mai időben, amikor a helyes gazdálkodás főfel-tétele a társadalom, az ország fejlődő életének, az elrejtett pénz olyan holt tőkét jelent, amelynek sem az állam, sem az ipar és közgazdaság, de legkevésbé maga a tulajdonos látja hasznát, mert az ily módon hevertetett pénz nemcsak hogy nem kamatozik, hanem az elpusztulás veszélyének is ki van téve!

Nem egyszer megtörtént, hogy az elrejtett papírpénzt az egerek vagy patkányok rágták szét, sőt, az eldugott pénz rejtekhelyének holléte is feledésbe menvén, ilyen módon is tetemes pénzüsszegek semmisülését okozták már a tulajdonosok gondatlansága miatt, akik nem gondoskodtak pénzüsszegeiknek gyümölcsöző elhelyezéséről.

A pénzüsszegek a hitelbankoknál, pénzintézeteknél való elhelyezése, vagy a hadikölcsönbe való fektetése nemcsak emiatt egyéni érdek, hanem elsősorban hazafias kötelesség is. Mig az otthon hevertetett pénz senkinek hasznát nem hajt; a hitelintézetek kezében vagy a hadikölcsönre történt jegyzés esetén a pénz átváltozik záloggá, hitellé, kölcsönre, váltóvá, stb. és megtermékenyíti a közgazdaságot. A hitelintézeteknél elhelyezett összegek ma nem esnek a moratórium rendelkezései alá, tehát — ha más megegyezés nem jött létre a betevő és a hitelintézet között — a betét bármikor felmondható és igénybe vehető.

De sokkal értékesebb, szebb és hazafiasabb eselekedet az, ha mindenki megtakarított pénzfőlö-slegét, a hadikölcsönbe fekteti. A hadikölcsön a jegyző felnek 6 százalékos biztos kamatot és így biztos tőkenyereséget is jelent, ami mellett a hadikölcsönt jegyző nemcsak pénzfőlö-slegét menti meg a pusztulástól, hanem az állami érdekeket is elősegíti, elősegítvén az itthoniak háborúját, amelynek legfontosabb pontja az, hogy minél többet és minél többet jegyezzenek a hadikölcsönre.

Azonban az elrejtett pénzüsszegek befektetése és gyümölcsösztetése a hadikölcsön jegyzés mellett fontos és nélkülözhetetlen eszköze a hadviselésnek az arany, a melyet különös előszeretettel

gyűjtött és őrzött meg a nagyközönség már a béke idejében is. Ezeknek az összegyűjtött arany pénzeknek az Osztrák Magyar Bankban történő beváltása olyan nemzeti kötelesség, amelynek hatalmas szövetségünk, Németország minden polgára sietve tett eleget; minden birtokában levő aranyeműt beváltva a birodalmi bankban. Nekünk sem szabad elmaradnunk ebben Németország mögött, sietnie kell az ország minden polgárának, hogy hazafias kötelességét, pénz és aranykészleteiknek a közforgalomba boesátásával lerójjá, annál is inkább, mert ezzel mindenki saját vagyoni jóllétét segíti elő.

Nagyvárad, 1915 november 9.

Rendőrkapitányság.

..HIREK..

*** Ma van a hadikölcsönjegyzés utolsó napja.** A mai nappal lezárul a harmadik hadikölcsön jegyzésének ideje. Az eddig nyilvánosságra jutott adatokból megállapítható, hogy a harmadik hadikölcsön sikere az eddigiekét is felül fogja mulni és általa a magyar nemzet örök emléket állít áldozatkészségének. A nagyváradi pénzügyintézetnél a jegyzések összege sok millióra rug. A legfiatalabb nagyváradi pénzügyintézet, a Népszövetségi Hitelszövetkezet tagjai is nagy lelkesedéssel karolják fel a harmadik hadikölcsön ügyét; egyedül a tegnapi folyamán — csupa kis emberek jegyzéseiből — tízezer korona gyűlt be, úgy hogy az eddigi jegyzések reményen felüli összeget eredményeztek. Sokan nem is tudták tegnap jegyzéseiket a Hitelszövetkezetben a jelentkezések nagy száma miatt lebonyolítani. Ezekre való tekintettel ma a Népszövetségi Hitelszövetkezet egész nap hivatalos órát tart s délülött és délután is elfogad jegyzéseket. A jegyzések megkönyvitésére mai számunkhoz még egyszer mellékeljük helybeli előfizetőink részére az aláírási felhívást.

*** Katonai kitüntetések.** A király Lovas Béla I. osztályú számvivő altisztnak, Eő Vilmos őrmesternek és Novomeszky János I. osztályú patkóló mesternek a 4. honvéd gyalogezredben a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján. Ugyanezen kitüntetésben részesült Horváth Kálmán 2. honvédhuszárezredbeli őrmester.

*** Előadás a tengeralattjárókról** A most folyó világháboruban kerültek először gyakorlati alkalmazásba a tengeralattjáró szörnyetegek. Eldig az óriási, rengeteg milliókba kerülő Dreanoughtok voltak a tenger rémsi, most pedig az aránytalanul csekélyebb összegbe kerülő, apró tengeralattjáróktól reszketnek a Dreanoughtok s hogy nem ok nélkül, azt a most folyó világháboruban keservesen tapasztalták el-lenségeink. Ezkről az apró német tengeralattjárókról tartott érdekes és tanulságos előadást tegnap a Katholikus Körben Bertram Brunó premontrei tanár. Tudományos alapon, könnyen érthető, világos modorban ismertette a tengeralattjárókat, azok berendezését, működését. Részletesen ismertette a tengeralattjárók legérdekesebb berendezését: a Periskopot, amelynek segítségével a hajó belsejében, a víz alatt látják a tenger felszínén levő környéket. A sikerült előadás

keretében 65 drb pompás, színes vetített képben mutatta be a német tengeralattjárókat, a Periskopot, a nagyobb hajókat, amelyeket ezek a csodálatos alkotások már a tenger fenekére küldtek. Az érdekes előadászon előkelő, nagy közönség volt jelen. A legközelebbi vetítő est kedden, november 23-án lesz.

*** A harmadik hadikölcsön.** A harmadik hadikölcsön-jegyzésnek ma van az utolsó napja, melyen még jegyzéseket elfogadnak. Használja fel tehát ez utolsó napot mindenki, hogy teljesítse kötelességét egy hazája iránt, mint saját érdekei iránt, melyet a hadikölcsön-jegyzéssel szintén előmozdit. Tegnap tömeges jegyzések történtek az összes pénzügyintézeteknél. A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjánál tegnap a következő nagyobb jegyzések eszközöltettek:

Lőrincz József egy milliót jegyzett,
Dr Nemes Aron 20 000 K t,
Róth M. Utóda 20 000 K t,
Freifeld Mórné 30,000 K t,
Egyesült Gőzhengermalmok Komádi r. t. 10,000 K t.

*** Elhagyta-e a pápa a Vatikánt?** Ismét meg fogja járni a kérdés a világsajtót, mert egy baseli távirat szerint a Giornale d'Italie azt írja, hogy a pápa elhagyta a Vatikánt, amennyiben elment a Szent Anna templomba. A hír természetesen ezúttal is hiób híreknek fog bizonyulni és minthogy már második eset, nem is fog annyi port felverni. A félreértést pedig az okozza, hogy Rómában több Anna-templom van. Amelyiket a pápa meglátogatta, az a Borgo Pio-n lehet, a chiesa Sancta Anna dei Palafremieri s még teljesen a vatikáni épületek közé van építve. A garanciális törvény pedig nyíltan ezt mondja: „a pápa a megállapított javadalmazáson kívül folytatja a vatikáni és lateráni apostoli paloták használatát, valamint hozzávaló és vele összefüggő épületével, kertjével és telkével és minden vele kapcsolatos hozzátartozóságával. Tehát maga az úgynevezett garanciális törvény és a vatikáni palotákkal összefüggő épületekről és a vele kapcsolatos hozzátartozásáról beszél. — XV. Benedek pápa tehát most sem tett egyebet, mint mikor a Sancta Marta kórházat meglátogatta: a vatikáni területen levő templomot látogatta meg, amit ha elődei nem is tettek meg, még a garanciális törvény értelmében is teljesen a maga szuverén területén mozgott.

*** Kolozsvár és a bihari alumínium bánya.** A napokban bővebben foglalkoztunk a biharmegyei alumínium bányával, amelynek egyik híres geologusunk szerint nagyobb jövőt jósolt. Most az alkalommal írunk róla, hogy egyik kolozsvári újságban „Felsőbányai” néven gr. Bethlen Ödön kormánybiztoshoz nyílt levelet intéznek, amely az alumíniumbányának, illetve alumíniumgyárnak Kolozsmegyéhez való kapcsolása érdekében veri a dobót. Elmondja a levélíró, hogy a nyers alumíniumércet most Németországba és Svájcba szállítják ki ahelyett, hogy a kolozsmegyei sármási alumínium próbagyárat fejlesztenék ki, amely 217 Km nyire van a járdölgyi állomástól. Jól van, mindenesetre nem helyes, hogy a magyar ércet külföldön dolgozzák fel, de azért nem kellene azt még 217 Km nyire sem elszállítani Sármásra, ahol ugyan földgáz állana kéznél az üzem megindítására, de még praktikusabb lenne a gyárat a bányatelep közvetlen közelében, a biharmegyei Járdölgyben állítani, ahol szintén állanának természetes

erők a gyár rendelkezésére. Nem hiába pengeti az illető cikkíró, hogy „egy vidéki város máris el akarja a kezdeményezést venni Kolozsvár elől.” Ez a vidéki város mi vagyunk, elismerjük, de érdekünk, hogy a biharmegyei alumíniumbánya nemcsak hogy a külföldi ipart ne boldogítsa, hanem még a megye határán kívül se engedjük meg az alumíniumnak kivitelét, különösen mikor az az alakulandó gyár a már virágzásnak induló iparunkat még magasabbra emelné. Természetesen az illetékes tényezőknél is figyelemmel kell lenniük arra, nehogy más városnak, illetőleg megyének hamarabb eszébe jusson a tervnek kivitele is.

*** A Kath. Kör választmányi ülése.** A Kath. Kör választmányja ma délután 6 órakor választmányi ülést tart.

*** Hadikölcsön jegyzés két román faluban.** A hadikölcsön jegyzésének sikere elsősorban is a polgárság irányítóitól függ. Hogy mit lehet elérni lelkes irányítás mellett, azt legjobban megmutatta most Ertsey Zsigmond magyarcsekei főszolgabíró. A magyarcsekei járásban a járási főszolgabíró vette kezébe a fontos ügyet és valóban oly lelkes fáradhatatlan munkálkodást fejtett ki a siker biztosításáért, hogy nincs az a takarékpénztár, mely különben tudta volna irányítani az ügyet. A jegyzések végösszege még nincs összeírva, hogy azonban nem lesz utolsó a csékei járás, annak dacára, hogy ott a lakosság igen szegény, bizonyítja két kis község lakosságának jegyzése. Nánhegyes 14,000, Bihardobrosd 20,000 koronát jegyzett. A jegyzéseket csupa kisgazda eszközölte, olyan kisgazda, akinek alig van 1—2 hold földje.

*** Szerzetesek a háboruban.** Az aradi minorita kolostor, mint nekünk írják, most adta ki jelentését, amelyben megállapítja, hogy a rendháznak majdnem minden tagja a harcúterén van. A galíciai, oroszországi, szerbiai harcútereken mindenütt küzdöttek a minoriták s a doberdói fensikn a rend kilene páterje harcol. A rend legtöbb tagját kitüntették már, Korom Antal, a 20. honvédgyaloghadosztály főlelkésze pedig most kapta a harmadik kitüntetést.

*** Katonai kinevezés.** Dr. Rotzogi Imre 4. honvédgyalogezredbeli őrmester, a budapesti honvéd helyőrségi kórház állományában segédorvos helyettesé lett kinevezve.

*** A Katholikus Népszövetség második ünnepélyére** már folyamatban van a meghívók szétküldése. Városzerte rendkívül nagy az érdeklődés úgy a délelőtti értekezlet, mint a délutáni ünnepély iránt. Aki meghívóját tévedésből meg nem kapta, forduljon a Népszövetségi Otthon gondnokához.

*** Újabb harctéri levél Karácsony Jenő vitézségéről.** Csak a napokban emlékeztünk meg bővebben Karácsony Jenő vitézségéről, most egy másik levelet kaptunk Sz. P. nagyváradi tanítótól, aki szintén Karácsony vitézségéről ír a honvédek hős harca keretében. A levél a következőképen szól: „... Dicsőségesen álljuk a harcot. Az elaszok leghevesebb támadásait egyre másra verjük vissza. Hasztalan minden erőlködése, minden furfangja, minden taktikája, megtörik a 4 es bakák szuronyerdőin. Minden nap támad. Már délután erősen kezdi a támadást, bepásztazza az egész területet, hogy esetleg fölvonulásunkat megakadályozza és óriási ágyu- és

Legujabb táviratok.

Megtoroljuk a szerbek foglyainkkal való kegyetlenkedését.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) A bécsi Polcorr jelenti: Szerbia elleni új offenzívánk megkezdése után a bukaresti, athéni és amerikai képviselők útján a legkomolyabban figyelmeztettük a szerb kormányt, hogy az osztrák-magyar alattvalókon esett minden sérelmet a fogságunkban levő szerb foglyokon megtoroljunk.

A figyelmeztetést november hó elején megismételtük. A szerbek mostani visszavonulásuk alkalmával magukkal hurcolt hadifoglyok sorsáról egyre elszomorítóbb hírek érkeznek, melyeknek valódisága ha bebizonyul, **külggyi kormányunk könyörtelenül fogantositani fogja a legerélyesebb ellenrendszabályokat.**

Szerbia elveszett.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Párisi és londoni jelentések szerint hivatalos körök az egész Szerbiát elveszítettnek tartják.

Oroszország ultimátumot küld Perzsiának.

A sah és a miniszterek elhagyták Teheránt.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) Teheránból hivatalosan jelentik: **A miniszterelnök közölte az ottani konzulnádár parancsnokával, hogy a sah a miniszterekkel elhagyta a várost. A rendőrség és a csendőrség is elkészül az elutazásra.**

A pétervári Rjecs szerint a perzsákhoz intézendő határidős jegyzék küszöbön áll.

Az olaszok nem mennek a Balkánra.

Budapest, nov. 16. (Saját tud.) Rómából jelentik: **Cadorna a lapokban megjelent közleményekre, melyek Itáliának a Balkán akcióban részvételét sürgetik, kijelentette, hogy lemond, ha Oroszország a Monarchia frontjáról csapatokat vonna el.**

Churchill szenzációs beszéde az angol alsóházban.

Fejtárja az angol veszteségeket.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) **A londoni alsóházban Churchill szenzációs beszédet mondott az angolok veszteségeiről és a dardanellai operációkról. Támadta Fischer tengernagyot és Kitchent. Kijelentette, hogy össze fogják gyűjteni erejüket és teküzdhetetlen makacssággal, kimondhatatlan szenvedések árán is tovább fognak küzdeni míg ügyük kedvező befejezést nyer. A beszéd óriási hatást tett.**

Szófiában ünnepelték a hadifogságból kiszabadított katonáinkat.

Budapest, november 16. (Saját tud.) Szófiából jelentik, hogy a Nisben kiszabadított magyar-osztrák tiszteket és legénységet a királyné, a katonai hatóságok és a lakosság meleg ovációval fogadta.

Elfogott szerb exminiszterek.

Budapest, nov. 16. (Saját tud.) Szófiából jelentik: **Bolgár csapatok Vranszykabanjában 13 volt szerb minisztert, köztük egy exminiszterelnököt elfogtak.**

Szerbia nem békül.

Bern, nov. 16. Chaddo Miatovich, a Daily Telegraph szerbiai haditudósítója kifejti, hogy még akkor sem gondol Szerbiában senki külön békére, ha az ellenséges haderők egész Szerbiát elfoglalják és a szerb kormánynak és a hadsereg megmaradt részének Montenegróba kell menekülnie. Hat héttel ezelőtt a szociálisták azt tanácsolták a kormánynak, hogy mentse meg Szerbia nemzeti függetlenségét és azonnal kössön békét. De úgy a kormány, mint a skuptina elvetette a javaslatot.

— Mi szerbek — írja a szerb haditudósító tudjuk, hogy Ausztria és Németország nemcsak a szerb Macsódoniát, hanem a Moravától keletre eső összes területeket oda ígérték Bulgáriának. Még ha utolsó szálig is tönkre meggyünk, sem mehetünk bele abba, hogy ilyen körülmények közt békét kössünk.

Miatovich elmondja, hogy egész Szerbia annak a jóslatnak a hatása alatt áll, melyet 1863-ban egy Matha nevű szerb próféta tett. A jóslat szerint Péter király uralma alatt idegen hadsereg fogja elfoglalni Szerbiát és nagy szenvedések várnak a szerb népre. De nagy küzdelmek árán a szerbeknek mégis sikerülni fog kivenni az ellenséget, sőt kibővítik az ország határait.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

APOLLÓ színház

Szerdán,

nov. 17-én

Alexandra

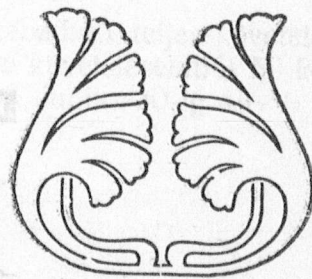
Érdekfeszítő és változatokban igen gazdag dráma 4 felvonásban.

Főszereplők:

HENNY PORTEN

és

FEHÉR FRICZI.

Mester hirdó,
legujabb háborús felvételek.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Nagy-Várad.

Aláírási ív.

III. hadikölcsön.

I. Az első évtársulati tagok részére.

A közzétett aláírási felhívásban foglalt feltételek mellett jegyzek az 1915. évi november 1-i kelettel kibocsátásra kerülő 6%-os magyar kir. adómentes állami járadékkölcsönkötvényekből szabad darabokból

..... koronát.

Ennek biztosítékául lekötöm a Népszövetségi Hitelszövetkezet első évtársulatából felszabaduló teljes követelésemet, feljogosítván az igazgatóságot, hogy jegyzésem biztosítására követelésemből 50 koronás jegyzésenkint 10 koronát már most lekössön. Kamatban a kifizetésig 4 és $\frac{1}{2}$ % számítandó.

....., 1915. november Név:

Lakás:

II. A második évtársulati tagok részére.

A közzétett aláírási felhívásban foglalt feltételek mellett jegyzek az 1915. évi november 1-i kelettel kibocsátásra kerülő 6%-os magyar kir. adómentes állami járadékkölcsönkötvényekből szabad darabokból

..... koronát.

Ennek biztosítékául lekötöm a Népszövetségi Hitelszövetkezet második évtársulatából felszabaduló teljes követelésemet és felhatalmazom a Népszövetségi Hitelszövetkezet igazgatóságát, hogy második évtársulati követelésemből 50 koronás jegyzésenkint 10 koronát már most lekössön. A hátralék után 1916. június 30-ig $4\frac{1}{2}$ %, 1917. február 28-ig 5% kamat számítandó.

....., 1915. november Név:

Lakás:

III. A harmadik évtársulati tagok részére.

A közzétett aláírási felhívásban foglalt feltételek mellett jegyzek az 1915. évi november 1-i kelettel kibocsátásra kerülő 6%-os magyar kir. adómentes állami járadékkölcsönkötvényekből szabad darabokból

..... koronát.

Ennek biztosítékául lekötöm a Népszövetségi Hitelszövetkezet III. évtársulatából felszabaduló teljes követelésemet és felhatalmazom a Népszövetségi Hitelszövetkezet igazgatóságát, hogy a III. évtársulati követelésemből 50 koronás jegyzésenkint 10 koronát e jegyzés biztosítékául már most lekössön. Kamatban 1916. június 30-ig $4\frac{1}{2}$ %, 1917. december 31-ig 5% kamat számítható.

....., 1915. november Név:

Lakás:

IV. A megalakulandó negyedik évtársulatba lépni kívánók részére.

A közzétett aláírási felhívásban foglalt feltételek mellett jegyzek az 1915. évi november 1-i kelettel kibocsátásra kerülő 6%-os magyar kir. adómentes állami járadékkölcsönkötvényekből szabad darabokból

..... koronát.

Erre egyidejűleg 50 koronás jegyzésenkint 10—10 koronát, összesen koronát a Népszövetségi Hitelszövetkezetnél készpénzben befizettem. Egyidejűleg kijelentem, hogy minden 50 koronás jegyzés után két üzletrezzel, egyenkint heti 40 filléres befizetéssel, összesen tehát heti K fill. befizetésnek kikötése mellett a Népszövetségi Hitelszövetkezet IV-ik évtársulatába belépek és a IV-ik évtársulatból felszabadulandó követelésemet elsősorban hadikölcsön jegyzésem fedezésére kötöm le.

....., 1915. november Név:

Lakás:

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Nagy-Várad.

A harmadik hadikölcsönért!

A Népszövetségi Hitelszövetkezet Igazgatósága elhatározta, hogy a harmadik hadikölcsönben való részvételt valamennyi évtársulati tagja, sőt a megalakulandó IV. évtársulat tagjai számára is lehetővé teszi.

Két szempont vezetett bennünket ezen határozat meghozatalánál. Először a hazafiasság szempontja. Nemzetünk élet-halál harcában mindenkinek ki kell venni a maga részét, kinek fegyverrel, kinek a háboru anyagi eszközei biztosításával. Egyik éppen olyan fontos, mint a másik. Fegyverben álló hőseink védik a hazát, de e hősök számára a fegyvert, a ruhát, az ellátást az egész országnak kell biztosítani. A hadikölcsönrel fegyvert adunk katonáink kezébe, töltényt a puskába, ruhát és eleséget érettségű vérző hőseinknek. Ki állana félre akkor, mikor a haza ügyéről, jövő ezredévének megalapozásáról van szó? Ehhez a sziklaszilárd alaphoz járul hozzá az, a ki a hadikölcsön jegyzésében részt vesz.

A másik szempont a gyakorlatiasság szempontja. A hadikölcsön jegyzésének feltételei oly egyszerűek és világosak, a hadikölcsön annyira alkalmas tőkebefektetési, sőt tőkegyűjtési mód, hogy ezt a rideg számítás szerint is legelőnyösebb pénzügyi műveletet kihasználatlanul hagyni senkinek sem szabad. Mindenkinek módjában áll legalább egy 50 koronás névértékű kötvényt ma 48 K 70 fillér árfolyamon jegyezni és ezzel olyan értékpapírt szerez magának, mely 50 K után állandó biztos 6%-ot hoz és amellyel bizonyosága lesz annak, hogy megszerzője nem vonta ki magát a hazafias köteleesség teljesítése alól akkor, mikor nemzetünk életéről vagy haláláról volt szó.

Hadikölcsön kötvényeket 50 koronás összegtől fölfelé tetszés szerinti összegekben lehet jegyezni, a jegyzett összegeknek azonban 50-nél eloszthatónak kell lennie. Tehát lehet 50 K, 100, 150, 200, 250 stb. koronát jegyezni. Az árfolyam 100 K-val számítva 97 K 40 f., tehát 50 K névértéknél 48 K 70 fillér. Ennyit kell készpénzben akár egyszerre, akár részletekben befizetni, aminek ellenében az illető 6%-kal kamatozó 50 koronás kötvénynek lesz a tulajdonosa. A jegyzés percétől kezdve a kötvény az illetőnek tulajdonába megy át és attól kezdve élvezzi annak állandó 6%-os kamatait, melyeket a szelvényeken kitüntetett időpontban az állam fizet ki, vagy azt bármely pénzintézet levonás nélkül ugyancsak kifizeti. A kötvénynek mindenkor meg van a maga értéke, eladható, sőt $\frac{3}{4}$ érték erejéig kölcsönt is lehet rá venni. Olyan tőkebefektetés tehát, mely nem köti le a pénzt állandóan, hanem a befektetett tőke a szükséghez képest bármikor mozgóvá tehető.

A jegyzés utolsó napja: 1915. november 17.

A Népszövetségi Hitelszövetkezetnél akár készpénzben, akár törlesztésre lehet hadikölcsönt jegyezni. Készpénzfizetésnél 50 koronánként 48 K 70 fillér lefizetése ellenében az illető fél elismervényt kap s ennek visszaadása mellett az állam által kibocsátandó kötvényét a közzéteendő időpontban nyomban átveheti.

Miután azonban készpénzzel nem mindenki rendelkezik, a Népszövetségi Hitelszövetkezet lehetővé kívánja tenni úgy a szövetkezet jelenlegi tagjainak, mint később belépő tagoknak is, hogy kényelmes és igen előnyös fölvételek mellett törlesztésre is jegyezzenek hadikölcsönt.

Igazgatóságunk akként határozott, hogy mindenkinek lehetővé teszi hadikölcsön kötvény jegyzését, aki minden jegyzett 50 koronás kötvény után 10 koronát befizet, vagy már a Hitelszövetkezetben levő betétjéből ily összeget hadikölcsön céljaira leköt. A hátralékos összeg tetszés szerint törleszhető, a legkedvezőbb kamatfizetési feltételek mellett úgy, hogy a hátralékos összeg után 1916. június 30-ig 4 és $\frac{1}{2}$ %, 1917. december 31-ig pedig 5 % kamat fizetendő. Mindazok, akiknek évtársulata időközben lejár, természetesen a felosztott évtársulattól kapott pénzükből a még esetleg hátralékos összeget kiegyenlítik és a teljesen befizetett kötvényt, valamint a betéteikből a kötvény után fenmaradó összeget készpénzben kezeikhez kapják. Megjegyzendő, hogy a hátralék után fizetendő 4 $\frac{1}{2}$ % szálalék illetve 5 % kamat és a kölcsön után az államtól nyerendő 6 % járadék közti különbség a tőketartozás törlesztésére fizetetik, ezzel az összeggel tehát a hadikölcsönkötvény mintegy önmagát törleszti.

Azok részére is lehetővé kívánjuk tenni a hadikölcsön jegyzést, akik Hitelszövetkezetünknek még nem tagjai, de a 4-ik évtársulatba belépnek, valamint azok részére is, akik tagjai szövetkezetünknek, de a most megalakuló 4-ik évtársulatba befizetendő heti összegekkel kívánják a hadikölcsön kötvényt törleszteni. Ezek részére a hadikölcsön kötvény jegyzése akként állapított meg, hogy az illető tag minden 50 koronás jegyzés után készpénzben befizet 10 koronát és kötelezi magát arra, hogy a Népszövetségi Hitelszövetkezet 4-ik évtársulatába minden 50 koronás jegyzés után legalább két üzletrésszel, vagyis minden 50 koronás jegyzés után 40 fillér heti befizetéssel tagnak belép. A heti befizetésekkel 1916. január 1-től kezdődőleg a hátralékos 40 korona, illetve 38 K. 70 f. letörlesztetik és az évtársulat felosztásakor az illető tag a hadikölcsönkötvényt és a befizetésekkel egybegyűlt többletet a ráeső osztalékkal együtt készpénzben megkapja.

Jelen felhívás tulsó oldalán közöljük az aláírási nyilatkozatokat. Egybe van foglalva úgy az első, mint a második, harmadik és az alakulandó 4-ik évtársulat tagjai által kiállítandó nyilatkozat. Szíveskedjék azt a módozatot választani, mely Önnek megfelel, sőt lehet több évtársulat szerinti módozatot is jegyezni, a szerint, hogy ön egy vagy több évtársulatnak tagja. A kívánt módozatot szíveskedjék kitölteni és aláírni, a nem kívánt módozatot törölni. A IV. évtársulatba való belépés mellett mindenki jegyezhet hadikölcsönt; a belépési nyilatkozat elfogadása fölött azonban az igazgatóság dönt.

Szóbeli felvilágosítást intézetünkben (Szilágyi Dezső-utca 5. sz. Kath. Kör palotája) mindenkinek készséggel adunk.

Hadikölcsönt jegyezni hazafias köteleesség és előrelátás.

**A Népszövetségi Hitelszövetkezet
Igazgatósága.**

A Kath. Népszövetség minden igaz keresztény magyar embert összetartásra nevel és egy fáborka tömörít a krisztusi eszmék és a hazaszeretet tiszta lobogója alatt. A Kath. Népszövetség nagyváradi szervezetének van hitelszövetkezete, jogvédő irodája, biztosító osztálya és a Népszövetségi Otthonban társasköre. Tagsági díj egy évre 1 korona, melyért a tag feljogosított a jogvédő iroda és biztosító osztály igénybevételeire, ünnepélyek látogatására, a Kath. Kör vezető estélyeinek kedvezményes áron látogatására, kapja a havi füzeteket és a napiárt. Az Otthon látogatási díja egy évre 4 korona. Népszövetségi tagok a Tiszántúl pol. napilapot kedvezményes áron kapják.

Jelige: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.